ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΛΑΛΕΙ, ΔΑΣΚΑΛΕ!...

Τί κακὸ ποὺ ἔπαθε ὁ Χριστιανός.

Νὰ τὸν μεταθέσουν ἀπὸ τὴν ἐρατεινήν, τὴν πολυστάφιδον καὶ πολυστάφυλον Κυπαρισσίαν, ὅπου ἀπὸ ἔτη ἔμενε διδάσκων, καὶ νὰ τὸν στείλουν στὰ Σείσαρχα τοῦ Μυλοποτάμου, κάτω ἐκεῖ σὲ μιὰ χώρα ἄγνωστη καὶ μακρινή, στὴν Κρήτη, γιὰ ν' ἀντικρύζῃ καθημερινῶς τὸ πέλαγος τὸ Λυβικὸ καὶ νὰ δέχεται τὶς φλογερὲς πνοὲς τῆς Ἀφρικανικῆς Ἠπείρου!...

Λάλει, δάσκαλε!...

Καὶ γιατί;

Μήπως δὲν ἐξετέλει μὲ πίστι καὶ φανατισμὸ τὰ διδασκαλικά του καθήκοντα, διδάσκων στὰ τέκνα τῆς Κυπαρισσίας Ἱστορία, Γεωγραφία, Διαίρεσι καὶ Πολλαπλασιασμό, κατηγορῶν τὴν καθαρεύουσα καὶ ὁμιλῶν ὑπὲρ τῆς «Δημοτικῆς», ὅπως ἔκαναν ὅλοι τῆς νέας ἐσοδείας οἱ δάσκαλοι καὶ ὅπως τοῦ εἶπε, μιὰ μέρα, σιγαλὰ ὁ κ. Ἐπιθεωρητής, σὰν νὰ τοῦ ἐνεπιστεύετο κανένα μυστικὸ τοῦ ὑπουργείου;

—Αὐτὴ τὴν καθαρεύουσα, τοῦ ψιθύρισε, πρέπει ὅλοι οἱ διδάσκαλοι νὰ τὴν χτυπήσουμε... Πρέπει νὰ ἀρχίσουμε μιὰ ἐργασία, γιὰ νὰ εἰσαχθῇ στὰ σχολεῖα ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ!....

—Καὶ ποιὰ εἶν' αὐτή; ρώτησε ὁ ἀγαθὸς δάσκαλος.

—Νά, αὐτὴ ποὺ μιλᾶμε, ἐγὼ κι' ἐσύ, ὁ καφετζῆς ὁ Κώστας, ἡ σπιτονοικυρά σου ἡ Μαρίνα, ὁ μάστορας ὁ Νικολὸς κι' ὅλος ὁ τριγύρω κόσμος!...

Τὸν ἄφησε μάλιστα νὰ καταλάβῃ, ὅτι πολλὲς προαγωγὲς κι' «ὀρπίδες» (ἐλπίδες) θὰ εἶχε, ἂν συνεμορφοῦτο μὲ τὴν κίνησι αὐτὴ τῶν νεωτεριστῶν δασκάλων, τῶν δημοτικιστῶν.

—Σύμφωνοι;

Σύμφωνοι λέει;... Ἑκατοντάκις σύμφωνοι!... Προαγωγὲς κι' «ὀρπίδες»... Συμφωνότατοι!..

Μὰ νὰ ποὺ παρ' ὅλες τὶς ὑποσχέσεις τους τὸν σηκώσανε ἀπ' τὴν ἥσυχη, τὴν ἐρατεινὴ Κυπαρισσία καὶ τὸν πέταξαν στὸ πέλαγος τὸ Λυβικό!...

Γιατί;

—Λόγοι πολιτικοί! τοῦ εἶπαν.

Ἀλλὰ αὐτὸς δὲν ἀσχολήθηκε ποτὲ μὲ τὴν πολιτική. Ὅλοι οἱ κατὰ καιροὺς καὶ χρόνους, τῆς Παιδείας ὑπουργοί, τοῦ ἦσαν καλοί, χρυσοὶ καὶ... εὐάρεστοι. Σὲ κάθε ἕναν ποὺ θὰ ἤρχετο, ἔστελνε καὶ συγχαρητήριο τηλεγράφημα...

Γιατὶ λοιπὸν τὸν μεταθέσανε;

Μήτως καὶ τὸν νέο ὑπουργὸ τῆς Παιδείας δὲν τὸν συνεχάρη, καὶ μάλιστα στὴ δημοτική;

«Σκαρφάλωμά σας (ἀνάρρησις) ὑπουργικὸ σκαμνὶ (θῶκο), ποὺ τιμήσανε πειομπροστάρηδες (προκάτοχοί σας), γιομίζει τὴν καρδιά μου ἀπὸ εὐχαρίστησι, κτλ. κτλ.»

Γιατὶ λοιπὸν τὸν μεταθέσανε στὴν Κρήτη; Τί κακὸ ἔκανε;

Αὐτὰ σκεφτόταν ὁ ἀτυχὴς δάσκαλος, ἐνῶ ἀνηφόριζε τώρα καβάλλα πρὸς τὰ Σείσαρχα.

—Λάλει, δάσκαλε' τοῦ φώναξε ἄξαφνα ὁ Κρητικὸς ὁδηγὸς τῆς μούλας, ποὺ ἐρχότανε ἰδρωμένος ἀπὸ πίσω του, τρέχοντας, ἀπάνω στὶς πέτρες, στὰ χάλαρα καὶ στὶς ἀπότομες τοῦ βουνοῦ κακοτοπιές...

—Λαλάω, βρὲ παιδί μου... Τί θὲς νὰ πῶ; ἀπάντησε.

—Λάλει! Λάλει! καὶ μὴ κάθεσαι.

«Τί νὰ θέλῃ νὰ τοῦ πῶ; σκέφτηκε ὁ καλὸς ὁ δάσκαλος... Φαίνεται θέλει κουβέντα, γιὰ νὰ ξεχάνῃ καὶ νὰ μὴ τοῦ φαίνεται ὁ κόπος του!... Τί νὰ κάμω, ἐδῶ ποὺ ἔμπλεξα μὲ τοῦτο τὸ ἀγριοκάτσικο στὴν ἐρημιά;... Ἂς τοῦ λαλήσω κι' ἂς τοῦ πῶ καμμιὰ ἱστορία!... Ἂς τοῦ μιλήσω γιὰ τὸ Μίνωα!...» Ξέρεις, βρέ, πὼς εἶσαι ἀπόγονος ἑνὸς μεγάλου βασιλέως, ποὺ ἔγινε καὶ μετὰ θάνατον κριτής;

Σοφὸ καὶ σπουδαγμένο μουλάρι!...

Κι' ἄρχισε νὰ λέῃ, νὰ λέῃ στὸν ἀγωγιάτη γιὰ τὴν Κνωσσό, τὸ Μίνωα, τὴν Ἀριάδνη, τὸν Μινώταυρο... Μὰ ὁ ἀγωγιάτης τὸ χαβᾶ του.

—Λάλει, δάσκαλε.

—Φαίνεται πὼς δὲν τ' ἀρέσουνε αὐτὲς ἡ ἱστορίες, ἐσκέφθηκε ὁ φτωχὸς ὁ δάσκαλος, ἴσως καὶ νὰ τὶς ξέρῃ!... Κι' ἔτσι θὰ εἶνε βέβαια!... Ἐγώ, τώρα, θὰ τὸν μάθω τὰ δικά του πράγματα!... Ἂς τοῦ πῶ γιὰ τὸν Πεισίστρατο...

—Τὸν ξέρεις τὸν Πεισίστρατο;

—Ὄχι.

—Μεγάλος ἄνθρωπος, παιδί μου!... Αὐτὸς ἔφτιαξε τὰ ἔπη τὰ Ὁμηρικά!... Ἔγινε ἡγεμόνας στὴν Ἀθήνα, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἄξιζε. Κατάλαβες;

—Λάλει, εἶπα, δάσκαλε!...

«Τί διάβολο θέλει ἐτοῦτος;... σκέφτηκε ὁ δάσκαλος. Δὲν τοῦ ἀρέσει ἡ ἱστορία, φαίνεται, τῶν ἐλευθερωτῶν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοὺς τυράννους!... Δὲν θὰ εἶνε δημοκρατικός».

—Ἔ, τότε θὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὸν Καποδίστρια!... Κι' αὐτὸς ἦταν, ὅπως ἐσύ, κατὰ τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν... Ἀλλὰ ὑπὸ ἄλλο πνεῦμα!... Δὲν θεωροῦσε ἀκόμα τὸν λαὸν ἄξιον συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν...

—Λάλει, σοῦ εἶπα, δάσκαλε!

—Λαλάω, βρὲ παιδί μου... Τί κάνω τόσην ὥρα;

—Μὰ δὲν λαλᾶς καλά!...

—Πῶς δὲ λαλάω!... Σταμάτησα διόλου!

—Λάλει πιὸ καλά!

—Θὰ εἶνε κουφός, σκέφτηκε ὁ δάσκαλος, καὶ δὲν ἀκούει. Ἂς μιλάω δυνατά!...

Ἀκοῦς νὰ τὸν στείλουν στὰ Σείσαρχα!...

Καὶ εἶπε ἄλλη ἱστορία, καὶ κατόπιν ἄλλη, μὲ δυνατὴ φωνή, ἀλλ' ὁ ἀγωγιάτης δὲν ἐχόρταινε.

—Λάλει! Λάλει!...

—Τὸν μπελᾶ μου βρῆκα! μουρμούρισε, ἀρχίζοντας νὰ ἐκνευρίζεται ὁ δάσκαλος.

—Λάλει, σοῦ λέω, δάσκαλε!

—Μὰ ὅλο ἐγώ, βρὲ ἀδερφέ, θὰ λαλάω, τοῦ εἶπε ἐπὶ τέλους, θυμωμένος. Λάλει κι' ἐσύ!...

—Μὰ ἐγὼ δὲν προκάνω!

—Μὰ κι' ἐγὼ κουράστηκα!... Δὲν λαλάω πειά. Κοντεύει νὰ μοῦ βγῇ ἡ γλῶσσα μου!...

—Δὲν λαλᾶς, ἀλλὰ δὲν θὰ πᾶμε ἀπόψε στὸ χωριό!...

—Πῶς;

—Νά! Θὰ ξενυχτίσουμε 'δῶ πέρα!...

—Ἀχ, ἀνάθεμά σε, κ. ὑπουργέ, ποὺ μ' ἔστειλες νὰ μπλέξω μ' ἕναν παλαβό!... Καὶ εἶνε ἀνάγκη, παιδί μου, νὰ λαλᾶμε, γιὰ νὰ πᾶμε γρηγορώτερα στὸ χωριό;... Μὰ αὐτὸ νομίζω πὼς ἀπεναντίας μᾶς ἀργοποράει.

—Καὶ δὲν μοῦ λές, πῶς θὰ πᾶμε, ἂν δὲν λαλᾶμε!...

—Ὥστε εἶνε ἀπαραίτητο;

—Καὶ βέβαια!...

—Μωρὲ καλὰ κάνουν καὶ λὲν πὼς εἶν' παράξενοι οἱ Κρητικοί, σκέφτηκε πάλιν ὁ δάσκαλος. Ἂς τοῦ λαλάω, τί νὰ κάνω!... Νὰ φτάσω μιὰ φορά!...

Καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ λέῃ γιὰ τὴν «Κύρου Ἀνάβασι», τὴν ὁποία παρομοίαζε μὲ τὴ δική του περιπέτεια. Ἔτσι καὶ οἱ «μύριοι» βρέθηκαν σ' ἄγνωστους τόπους, μεταξὺ ἀνθρώπων παραδόξων καὶ ἄγριων, ὅπως κι' αὐτός!...

—Μωρὲ λάλει καὶ τὸ μουλάρι νύσταξε! φώναξε ὁ ἀγωγιάτης.

—Βρὲ ποιὸ μουλάρι νύσταξε;... Γιὰ τὸ μουλάρι τὰ λέω, τόσην ὥρα ὅλ' αὐτά, ἢ γιὰ σένα; Στὰ μουλάρια μὲ στείλαν, γιὰ νὰ κάνω μάθημα ἐδῶ, ἢ στοὺς ἀνθρώπους!...

Ὁ Μίνωας ἦτανε ἕνας μεγάλος ἄνθρωπος καὶ γι' αὐτὸ ἔγινε καὶ Κρητῆς στὸν Κάτω Κόσμο.

Τί ἄγρια κατάστασι εἶνε αὐτή;... Ὥστε δὲν ἐπρόσεχες διόλου στὴ διδαχή!... Ὥστε τόση ὥρα ποὺ λαλοῦσα, ἄδικα πήγαιναν τὰ λόγια μου;... Δὲν λαλοῦσα γιὰ σένα;...

—Γιὰ μένα;... Γιὰ τὸ μουλάρι σοῦπα νὰ λαλᾶς!...

—Καὶ καταλαβαίνει τὸ μουλάρι, ἅμα τοῦ λαλῶ;

—Καταλαβαίνει λέει;.... Λάλα του σύ, καὶ καταλαβαίνει.

Ὁ δύστυχος ὁ δάσκαλος σάστισε.

Τί μουλάρι ἦταν αὐτὸ ποὺ καταλάβαινε ἀπὸ ἀρχαία ἱστορία; Σοφὸ καὶ σπουδαγμένο;...

Καὶ μόνον ὅταν ἔφτασε στὰ Σείσαρχα, κατάλαβε τί ἐσήμαινε τὸ «λάλει δάσκαλε!» τοῦ ἀγωγιάτη.

Λάλει στὸ Κρητικὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα σημαίνει χτύπα.

Ἀλλὰ ποῦ νὰ τὰ ξέρῃ αὐτὰ ὁ ταλαίπωρος ὁ δάσκαλος; Καὶ βλαστήμησε ἀκόμα μιὰ φορὰ καὶ τὴ δημώδη καὶ τὸν κ. ὑπουργὸ, ποὺ τὸν μετέθεσε στὴν ἄκρη τῆς Ἑλλάδος!

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

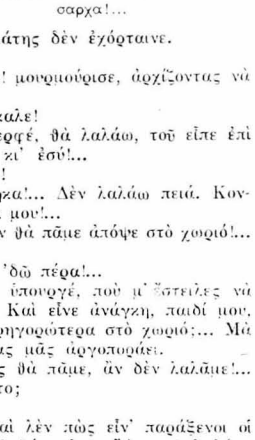

Τὴν Μαρίνα τὴ σπιτονοικοκυρά σου...